

Köves Tamás:

Művészeti rendezvény költségvetésének készítése

(főiskolai oktatási segédanyag)

A művészeti rendezvények szervezésének egyik legfontosabb állomása a „gazdasági tervezés” folyamatában a költségvetés készítése. Erre akkor kerülhet sor, amikor már rendelkezünk az alapadatokkal. Tudjuk, hol lesz a rendezvényünk (helyszín), kik lesznek a közreműködők, milyen technikára - díszletre van szükségünk és elkészült a rendezvény „reklám – propaganda” terve.

Ezeknek az információknak a birtokában készül el a költségvetés az alábbiak szerint. A könnyebb érthetőség kedvéért egy képzeletbeli koncert költségvetését írom le. Nem a számok érdekesek, mert ezek nem pontosak, hanem maga a folyamat. (Költségvetésünkhöz pontos összegeket minden alkalommal árajánlat formájában kell beszerezni.)

A képzeletbeli koncert alapadatai:

Helyszín:	Budapest Kongresszusi Központ
Közreműködők :	1 szólista, 2 vendég, 12 tagú zenekar
Technika:	Teljes hang és fénytechnika, videó kivetítés, füst
Díszlet:	Dobogórendszer, körfüggöny, virág
Reklám:	Rádióreklám, szórólap, plakát 500 db, Metró

A költségvetést **nettó költségekkel** számolva célszerű elkészíteni, hiszen a koncert szervezője általában egy profi cég (Kft, Bt.) amelyik be van jelentkezve az áfa-körbe, így a bevételéből befizeti az áfát, viszont a költségeiből visszaigényli. A művészeti előadások áfája 2012-ben 27%.

1.) BÉRLETI DÍJAK

Budapest Kongresszusi Központ (BKK) Pátria terme	1.500.000 Ft
---	---------------------

A Pátria terem 1.750 fős, színpada több mint 150 m², ezért kedvelt helyszíne volt a könnyűzenei koncerteknek. Sajnos elektroakusztikája nem tökéletes, és az utolsó években vita zajlik a kizárólagosságot kapott cég és a zenekarok között, hogy milyen saját hang- és fényfelszerelést lehet a BKK-ba bevinni. Ennek a körülménynek majd a technikai költségek tervezésénél van jelentősége.

A költségvetés készítésénél tisztában kell lennünk azzal, hogy milyen szolgáltatásokat tartalmaz a bérleti díj (jegyszedők, ruhatárosok, technikusok, villanyszerelő, biztonsági őrök, stb.). Fontos továbbá tudni, hogy milyen időtartamra szól a bérleti díj. Általában teljes (24 órás) napra érvényesek a bérleti díjak, de ettől eltérő helyszínek is akadnak (8 óra, 12 óra, 16 óra). Ezt előzetesen tisztázni szükséges, mert később komoly vita alapja lehet. Rá kell kérdezni az éjszakai ügyeletek kérdésére is, mert esetleges költségeivel számolni kell. Ez akkor érdekes, ha már a tervezésnél tudjuk, hogy nagyobb díszletet,

technikát építünk be, amihez az előző éjjelre is szükségünk van.

A bérleti díjakhoz kell tervezni a próbák helyszínének költségeit is. A rendezvény helyszínén általában csak a főpróbákat lehet tartani, mert magasak a költségei.

A felkészülést kisebb helyen, klubban, művelődési házban lehet megoldani. Természetesen ezek a lehetőségek is pénzbe kerülnek.

Próbaterem 5 napra (30.000 Ft/nap)

150.000 Ft

2.) TECHNIKAI KÖLTSÉGEK

Ebbe a fejezetbe tartozik minden olyan költség, ami a rendezvény megszólalásához, külsőségeihez szükséges. Teljes hangosítás, világítás, díszlet, jelmez, pirotechnika, videó technika, stb.). Általában a rendezvényhelyszínek nincsenek felkészülve nagyobb volumenű rendezvények technikai kiszolgálására, így azt bérelni kell. Erre nagyon sok kiváló cég működik. Komplet technikai szolgáltatást nyújt a rendezvényhez. Néhány helyszínen van olyan probléma, hogy kizárólagos szerződést kötöttek technikai szolgáltatóval, ott speciális megegyezésre van szükség. Vagy el tudja fogadni a rendezvény rendezője a céget és akkor árajánlat alapján működik a dolog, vagy nem, mert saját berendezést akar használni és akkor valamilyen megállapodott összeget kell „lelépési díjként” kifizetnie.

Nemcsak a technika költségeire kell ebben a fejezetben gondolni, hanem a működtetéshez szükséges személyzetre is. A szolgáltató természetesen a megadott árba belekalkulálja a működtető személyzetet, de az extra igényeket külön tervezni kell. (pl. fejszépek)

Hangosítás

250.000 Ft

A hangosítás kalkulációja rendkívül összetett dolog. Minden rendezvénynek más az igénye, ezért nagyon fontos pontosan átgondolni a tervezés pillanatában, hogy mire lesz szükségünk. Nem ugyanolyan költséget jelent egy koncert 4 zenésszel és 1 szólistával, mint egy nagyzenekaros (big-band) 3–4 szólistával és vokállal. Költségvetési szempontból fontos tudni, hogy mennyi URH mikrofonra, mekkora kontroll hangra stb. lesz szükségünk.

Világítás

200.000 Ft

Fejszépek tiszteletdíja: 2 fő (15.000 Ft/fő/nap)

30.000 Ft

Világításnál nem szabad elfelejteni, hogy egy koncert hangulatát pozitívan tudja befolyásolni néhány robot lámpa, vagy „gobó”-kat vetítő lámpa. Ezeknek a költségeivel is számolni kell (kb. 25.000 Ft/db a bérleti díja). Ha lézert használunk annak a költségeit, itt kell tervezni.

Videó technika (kamerák, kivetítők, vetítövásznon, stb.)

350.000 Ft

Ma már kevés rendezvény tudja kihagyni a színpadképéből a nagy vetítövásznat és a projektorokat (kivetítőket), mert hozzátartozik a megfelelő megjelenéshez, hogy a színpadról közeli képeket lássunk.

Díszlet (virágdíszítés)

150.000 Ft

Ebben a tételben nagyon eltérőek lehetnek a rendezvények színpadképei.

Más kell egy klubban lévő szólókoncerthez és megint más az Arénában megrendezett zenekari bulihoz. Költségeiben is milliós nagyságrendnyi különbségek lehetnek. A színházi körülményekkel rendelkező helyszíneknél általában elegendő egy impozáns virágdíszítés, a szabadtéri koncerteknél viszont gyakran díszlet háttérfalat kell építeni. Tehát a díszlet költségeit általában a pénzügyi lehetőségek határozzák meg. (Ha jó szponzora van a rendezvénynek, akkor bőkezűbben lehet hozzálátni a díszlet tervezéséhez, ha nincs akkor meg kell elégedni a virágdíszítéssel.)

Jelmez

Értelemszerűen ezt a költséget abban az esetben kell tervezni, ha a rendezvény koncepciója igényli a jelmezt. Például, ha a zenekart speciális egyenruhába akarják öltöztetni, vagy a szólistának szüksége van egy, az erre a koncertre tervezett ruhára.

Pirotechnika

A különböző füst és tűzijáték effektek tartoznak ebbe a körbe.

Bármilyen pirotechnikai elemet használunk egy előadásban akkor engedélyt kell kérni.

A pirotechnikai engedély a Tűzoltóság adja ki 2012-ben 18.000.-Ft-ért.

Ezen felül a tényleges füst gép kölcsönzési költségével vagy tűzijáték elemek költségével kell számolni.

3.) NYOMDAI KÖLTSÉGEK

A kalkuláció elkészítéséhez rendelkezni kell a produkciónak egy „reklám–propaganda tervvel”, de legalább elképzeléssel. Ennek a pontos meghatározása nagyon fontos feladat, mivel ezek a költségek a produkció elkezdésének pillanatában jelentkeznek, és akkor is ki kell gazdálkodni (és fizetni!) ha esetleg az előadást érdeklődés hiánya miatt le is mondjuk. Ezért nem mindegy, hogy mi, mennyi példányban és mennyiért készül el. Ezért kell a pontos tervezés. Általánosságban elmondható, hogy művészeti rendezvények esetében a szórólap, a plakát elengedhetetlen propaganda eszköz.

Grafikus kommunikációs terv és kreatívok elkészítése	250.000 Ft
---	-------------------

Első feladatunk a Grafikus megbízása, hogy készítse el az előadás propagandájának az arculat tervét. Általában egy előadás grafikai tervének költsége 150.000 – 500.000.-Ft között mozog, attól függően, hogy kezdő grafikussal vagy „vérprofival” dolgoztatunk.

(A döntés nagyon nehéz ebben a kérdésben, mert a 35 éves tapasztalatom azt mondja, hogy a kezdők nagyon kreatívak, de szakmai hiányosságokkal küzdenek (főleg nyomda technika terén) a „vér profik” pedig nagyon drágák, de a nyomdai előkészítés a ténylegesen a vérükben van.

Szórólap: A/5 méretű, 10.000 db, színes (kb. 8–15 Ft/db)	100.000 Ft
---	-------------------

A szórólap ára nagyon sok mindentől függ. Pl. az egyes nyomdák között kb. 4–5 Ft/db differencia is lehet, ezért érdemes több helyről ajánlatot kérni. Az ár függ még a papír minőségétől, vastagságától, a színek számától, a hajtástól, a darabszámtól, stb.

Plakát:	• B/2 méretű, 1.000 db, színes (kb. 120–180 Ft/db)	150.000 Ft
	• A/4 méretű, 1.000 db, színes (kb. 70 – 100 Ft/db)	80.000 Ft

A plakát kérdésében nagyon nagy vita van a rendezvényszervezők és a művészek között. A rendezvényszervezők nagy része azt állítja, hogy a plakát nagyon drága, de nem hozza be a közönséget. A művészeknek pedig fontos a plakát, mert presztízs

értéke van. A vita nagyon nehezen eldönthető, de egy biztos, hogy plakát kihelyezése viszonylag nagy számban, horribilis pénzt emészt fel. Persze többféle plakát méret és plakát hely van, így az összegek is változtathatóak. Pl. A/4 és A/3 méretű plakátot ki lehet helyezni a metró kocsikban, ahol elvileg nagyon sokan láthatják. Ezek még viszonylag megfizethető árúak is. 1 hónapra 100 db A/4 plakát a metró kocsiban kb. 400.000 Ft. Persze ez csak a helypénz, ennek még van nyomdai költsége és kasírozási költsége (kasírozás: keménypapírra rá kell ragasztani a plakátot).

A plakát reklámértékénél még egy nagyon fontos szempont van. Vidéken sokkal hatékonyabb az utcai plakát mint a fővárosban. Egy vidéki nagyvárosban 40 -50 db B0 vagy B1 plakáttal óriási reklámértéket lehet elérni. A fővárosban 50 plakát meg sem látszik, itt legalább 500 db –ra van szükség az igazi „ingerküzöb” eléréséhez.

4.) REKLÁMKÖLTSÉGEK

Plakátkasírozás: 200 db (100 Ft/db)	20.000 Ft
Plakát kihelyezés metró kocsiba 1 hónapra, 200 db	800.000 Ft
MAHIR plakáthelyek (utcai oszlopokon) 1 hónapra, 500 db	5.000.000 Ft

Nagy divat lett az óriásplakát hirdetés, de ez művészeti előadásnál csak akkor járható út, ha a rendezvényt egy jelentős szponzor támogatja, akinek van bérelt helye, és ezt átengedi egy bizonyos időre (ez esetben is nagyon komoly összeg az óriásplakát elkészítésének költsége), vagy jelentős szponzor pénzt ad kimondottan a plakát kihelyezéséhez.

A plakáthirdetés inkább presztízsértékkel, mint jelentős reklámértékkel bír. Abból a pénzből, amiből értékelhető nagyságú plakátkampányt lehet készíteni (kb. 5 millió forint) nagyon jó hatásfokú rádióreklám jön ki. A rádiós és televíziós reklámokat is itt kell tervezni, de erre inkább bartell szerződéseket, vagy szponzorszerződéseket kell kötni. Költségvetésbe fizetett televíziós hirdetést betervezni, ha nincs rá külön szponzor pénz – tehát csak a jegybevétel a fedezete –, igen komoly bátorságra vall.

5.) HIVATALOS KÖLTSÉGEK

(E költségeket csak a jegyár megállapítása után tudjuk beírni, mert ezek összege a jegy árbevétel bizonyos százaléka.)

Jogdíjak (jelenlegi rendelet szerint a nettó jegybevétel 9%-a)	974.925.-Ft
Közönségszervezők jutaléka	1.832.000.-Ft

Megállapodás szerint, a nettó jegyeladás 10–15%-a. A százalék függ a jegyek mennyiségétől és a jegyek áráról. A közönségszervezés nagyon fontos, ezért általában nem szabad kihagyni az esetlegesen megspórolható összeg miatt. Nincs nagyobb ráfizetés, mint az üres, el nem adott helyek!

Általános Forgalmi Adó (ÁFA)	2.924.640.-Ft
-------------------------------------	----------------------

Jelenleg a művészeti tevékenység áfája 27%. Így a belépőjegyekből 27%-ot kell az államnak befizetni. Viszont a költség számlákból is visszaigényelhető az áfa tartama. A költségvetést nettó számokkal célszerű elkészíteni és a végén a jegy árához hozzáadni a 27%-ot.

6.) TISZTELETDÍJAK

Minden esetben megállapodás kérdése a művész és a rendezvény szervezője között. Régen, a rendszerváltás előtti időben ez a tervezési feladat sokkal könnyebb volt, ugyanis az Országos Filharmónia és az Országos Rendező Iroda (ORI) évente megállapította minden működési engedéllyel rendelkező művész gázsiját, és azt lehetett hivatalosan kifizetni. Ma már ez a két fél megállapodásán múlik. Ezért mielőtt a költségvetést elkészítjük, meg kell állapodni a művészekkel a tiszteletdíjról.

Szólista tiszteletdíja	260.000 Ft
-------------------------------	-------------------

Vendégek tiszteletdíja: 2 fő (100.000 Ft/fő)	200.000 Ft
---	-------------------

Zenekar tiszteletdíja: 12 fő (50.000 Ft/fő)	600.000 Ft
--	-------------------

A művészekkel tisztázni kell a gázszi megállapodáskor, hogy mit tartalmaz a meghatározott tiszteletdíj. Tartalmazza-e a próbák díjazását, a TV közvetítés díját, stb. A tiszteletdíjak tervezésénél nem csak a művészek pénzét kell pontosan megállapítani, hanem a többi közreműködőt is. Természetesen nem lehet több hónappal előre megállapodni a jegyszedő béréről, ezért pauszál (átlag) összegeket kell tervezni.

Jegyszedők díja: 8 fő 4 órára (6.000 Ft/fő)	48.000 Ft
--	------------------

Biztonsági szolgálat: 4 fő 4 órára (8.000 Ft/fő)	32.000 Ft
---	------------------

7.) EGYÉB KÖLTSÉGEK

Ebbe a fejezetbe kerül minden olyan költség, amelyiknek nincs természetes helye valamelyik előző fejezetben, például sajtótájékoztató költsége, vendégművészek szállásköltsége, a rendezvény után tervezett fogadás vagy bankett költsége, stb.

Sajtótájékoztató költségei	100.000 Ft
-----------------------------------	-------------------

A fenti összes költséget összeadjuk, és **ez az összeg lesz a teljes kiadásunk.** Nem felejtjük el, hogy egy tervezett jegyár megállapítása után vissza kell térnünk az 5. fejezethez, a „Hivatalos költségekhez” és oda is be kell írni a kiszámított értékeket. Ekkor kapjuk meg a végleges kiadásunkat. Valahogyan így:

A már tudott teljes költség	14.654.000 Ft
------------------------------------	----------------------

Ebből kalkulált jegybevétel:

A Pátria terem befogadóképessége 1.750 fő, ebből a 70%-os ház esetén el kell adni 1.225 db jegyet, aminek az átlagára: 12.000 Ft. Ebben az esetben két lehetőségünk van:

vagy számolni kell azzal, hogy mennyi szponzor pénz tudunk szerezni

vagy bízunk a rendezvényünkben, hogy ilyen magas átlagáron is menni fog (9.000 Ft-tól 15.000 Ft-ig)

Tegyük fel, hogy bízunk abban, hogy 4.000.000 Ft-ot biztosan tudunk szerezni, akkor csökkentjük a költségeinket 4.000.000 Ft-al, azaz

$$14.654.000 \text{ Ft} - 4.000.000 \text{ Ft}$$

$$\frac{10.654.000 \text{ Ft}}{1.225 \text{ db jegy}} = 8.700 \text{ Ft/ db}$$

Ekkor meghatározzuk a jegyár kategóriákat. A BKK-ban általában 3 jegyár kategória van (természetesen ehhez szükséges a jegytérkép, hogy melyik helyből mennyi van), s ekkor kikalkuláljuk a lehetséges jegybevételt:

500 db	9.700 Ft	4.850.000 Ft
400 db	8.700 Ft	3.480.000 Ft
325 db	7.700 Ft	2.502.500 Ft
1.225 db		10.832.500 Ft

Ezután tudunk visszalépni az 5. pontra, a „Hivatalos költségekre” kiszámolni a áfát, jogdíjat és a közönségszervezési jutalékot.

A teljes kiadás összesen:	kb. 16.000.000 Ft
----------------------------------	--------------------------

Most kiszámítjuk a bevételeinket:

Jegyár bevétel (70 % esetén)	10.832.500 Ft
Szponzorok támogatása	4.000.000 Ft
Reklám bevételek	1.000.000 Ft
Összes bevétel	15.832.500 Ft

Ezek szerint – amennyiben 4.000.000 Ft szponzor és 1.000.000 Ft reklámbevételhez tudunk jutni –, 70 %-os jegyeladás esetén majdnem elérjük a 0 szintet.

Ha már eladunk 1300 db jegyet akkor nyereségesek vagyunk.

Minél jobb a jegyeladásunk, annál nagyobb a nyereségünk.

Amikor mindez elkészült, egy gondos rendezvényszervező elvégzi a kockázatelemzést, amiből kiderül, hogy mennyire szabad belevágni az adott rendezvény megszervezésébe.

Budapest, 2012. április 2.